

Svet v 2020 v znamenju morebitnih sprememb pri politiki ZDA

Novembrske volitve

lahko prinesejo zasuk v ključnih usmeritvah

Leto 2020 bo za svet pomembno, ker bodo ameriške predsedniške volitve v novembru 2020 pokazale, do katere mere se bo spreminjala ameriška usmeritev pri boju za uravnoteženje trgovinske menjave ter podpori obnovljivim virom. Ponovna izvolitev Trumpa bi verjetno pomenila vztrajanje ZDA pri fosilnih virih in manj spodbudno okolje za tehnologije, povezane s proizvodnjo obnovljive energije. Na drugi strani bi zmaga demokratskega predstavnika verjetno vodila do zdravstvene reforme in dviga davka na dobiček družb. Malo je sicer verjetno, da se bo sprememba pri ideologiji odrazila v velikem zasuku pri trgovinskih vojnah, saj bodo ZDA vztrajale pri bitki s Kitajsko na področju liberalizacije finančne panoge ter zaščite intelektualne lastnine. Več bo torej poudarka na uskladitvi regulatorne obravnave med različnimi trgi, manj pa na neposrednih carinah na izdelke. V 2020 naj bi 16 velikih azijskih gospodarstev podpisalo sporazum o gospodarskem sodelovanju (RCEP), pri čemer obstaja velika verjetnost, da se jim pridruži Kitajska. To bo vplivalo na precej drugačno oblikovanje vrednostnih verig v Aziji in bo imelo pomembne dolgoročne učinke na svetovno gospodarstvo.

Brexit in zelena EK glavni temi v Evropi

V Evropi je brexit do sedaj vplival na nenavadno gibanje trgovinskih tokov (povezano z rastjo in padcem zalog proizvodov v Združenem kraljestvu), zmanjšanje investicij v EU-28 in splošno slabše razpoloženje potrošnikov v Združenem kraljestvu. Naslednji datum za podpis izstopnega sporazuma je 31. januar 2020, vendar tudi podpis in prehodno obdobje verjetno ne bosta minila brez napetosti. Nova Evropska komisija bi si lahko

zastavila še ambicioznejše cilje pri doseganju cilja znižanja izpustov CO₂, kjer pa bo enotnost na preizkušnji, saj sta dve veliki članici (Nemčija in Poljska) pri tem bolj izpostavljeni kot druge.

Svetovni trg vozil navzgor, pri gospodarskih padec verjetnejši

Svetovni avtomobilski sektor se bo po naši oceni v 2020 okrepil (+1,7 %), vendar bo beležil padec pri industrijskih vozilih, predvsem zaradi manjše rasti trgovinskih tokov blaga in manjše potrebe po nakupu novih vozil. Na Kitajskem, največjem avtomobilskem trgu, se bo rast po dveh zaporednih letih padcev okrepila na okoli 4-5 %. Ameriški trg bo verjetno šibkejši, padec pri osebnih vozilih bo med 2 in 4 %, pri gospodarskih vozilih pa okoli 3-4 %. Zelo velik učinek na dinamiko vsakega avtomobilskega trga podaja tudi država z usmerjanjem potrošnikov glede spodbud pri nabavi električnih vozil, vgradnji domačih hitrih električnih polnilnic ter prepovedmi vstopov vozil z dizelskim pogonom v ožja mestna jedra. Te ukrepe je na ravni posameznih držav zelo težko predvideti, verjetno pa jih bo več v prihodnosti.

Trgovina vse bolj on-line

Rast v svetovni trgovini na drobno se bo upočasnila zaradi manjšega povpraševanja po luksuznih izdelkih zaradi nemirov v Hong Kongu in rasti on-line trgovine, ki se še vedno krepi ter znižuje bruto maržo v dejavnosti. V sektorju telekomunikacij bodo investicije v optiko in 5G tehnologijo ključne za rast novih naročnikov. Število naročnikov na mobilne pakete bo globalno zraslo za 3 %, tistih z dostopom do hitrega interneta kar za 6 %. V dejavnosti sicer vlada napetost, ker so kitajske družbe vse bolj dominantne pri zagotavljanju ustrezne infrastrukture. gg

Prosti trgovinski dogovor v Aziji pomemben za regijo

Globalni trg vozil z rastjo

Investicije v 5G ključne za telekomunikacijska podjetja

Izgledi za slovensko gospodarstvo relativno dobri

Manj optimizma v predelovalnih dejavnostih in transportu, več pri potrošnikih in gradbeništvu.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Rast zaposlovanja predvsem v gradbeništvu in storitvah.

Gospodarski obeti v Sloveniji se v zadnjem letu slabšajo, kar je povezano predvsem z ohlajanjem dinamike v mednarodnem okolju in šibkejšimi investicijami v poslovne zgradbe in transportno opremo. Tudi trendi v potrošnji tujih turistov v Sloveniji ne sledijo gibanju prenočitev, kar pomeni, da se rast turističnega izkupička umirja. Ob tem imamo na drugi strani še vedno velik nabor podatkov, ki govorijo v prid trošenju gospodinjstev, ki vendarle predstavljajo glavnino BDP (55 %). Kljub nižanju števila prodanih osebnih vozil (-3 %) se realna rast prodaje motornih vozil ohranja pri 4 %, kar je posledica višje povprečne prodajne cene vozil. Rast cen stanovanjskih nepremičnin ostaja prisotna, kar bo ob njihovi višini spodbudilo stanovanjsko gradnjo še nekaj četrletij, saj se število prebivalcev zaradi priseljevanja približuje 2,1 milijona, nominalna rast plač naj bi v 2020 ostala pri 5 %. Nizke obresti prav tako spodbujajo tak način varčevanja, ki je prebivalstvu tradicionalno zelo blizu. Varčevanje sicer v obdobju nizkih obrestnih mer tudi posredno ne prispeva veliko h gospodarski rasti, saj pomeni le prenos potrošnje v poznejše obdobje.

Upočasnitev prizanesla novim članicam EU

Pri Analitiki GZS ohranjamo oceno letne rasti BDP za leto 2019 pri 2,9 %, kljub temu, da je povprečna v zadnjih treh četrletjih znašala 2,7 %. Pri tem se je ocena rasti BDP za celotno predhodno leto znižala za pol odstotne točke, kar pomeni, da je bila kasnejša rast nižja od prve objave. Po naših izkušnjah na podlagi dolgoletne časovne vrste se ti odmiki sicer uravnovežijo, kar pomeni, da bi morale biti poznejše prve objave BDP kasneje popravljene navzgor. Mnenja smo, da so se kljub temu znatno povečala tveganja za doseganje nižje gospodarske rasti v 2019. Srednjeevropsko regijo hitro rastočih držav je zajelo upočasnjevanje gospodarske rasti v 3. četrletju, vendar so znižanja manjša, ker se je moč domačega povpraševanja okrepila bolj, kot je bilo predvideno. K temu je prispevala tudi razlika pri padcu avtomobilske verige, ki je bila pretežno prisotna v Nemčiji, manj pa v drugih državah v okolici, kjer so stroški proizvodnje v povprečju nižji. V Nemčiji tudi sestavljajo veliko vozil za globalni trg, medtem ko so v drugih srednjeevropskih državah z izdelki pretežno prisotni na evropskem trgu.

Stagnacija industrijske proizvodnje predvsem zaradi segmenta materialov in avtomobilske verige.

2020 bo leto potrošnikov in gradbenikov

Za naslednje leto ocenjujemo, da bo gospodarska rast na podobni ravni (2,7 %), k čemur bodo navsezadnje prispevali tudi 4 delovni dnevi več v 2020. Sezonska prilagojena rast pa se bo tako upočasnila za okoli pol odstotne točke. Rast zasebne potrošnje se bo upočasnila na okoli 2,8 %, kar bo posledica podobno visoke rasti povprečne plače (okoli 5 % nominalno) in nižje rasti novega zaposlovanja (+0,5 %). Nekateri ukrepi na področju socialnih transferjev (starševska nadomestila, uskladitev pokojnine, dvojno delo upokojencev ipd.) in pri razbremenitvi dohodnine bodo dodatno prispevali k višjemu razpoložljivemu dohodku gospodinjstev, ki pa se po naši oceni ne bo povsem prelil v tekočo potrošnjo, predvsem zaradi znatnega padca v razpoloženju potrošnikov, ki smo mu priča zadnjega pol leta in ki napoveduje previdnejše odločitve potrošnikov pri nakupu vozil in drugih potrošnih dobrin večjih vrednosti. Menimo, da se to razpoloženje ne bo preslikalo tudi na trg nepremičnin, ki ga prebivalstvo vidi kot del svojega varčevanja, namenjenega pretežno mlajšemu rodu. Pri tem ne smemo zanemariti druge motivacije za rast cen v urbanih središčih: turizma (Airbnb) ter zastojev, s katerimi se soočajo dnevni migranti, kar dodatno dviguje zanimanje ljudi za nakup nepremičnine v mestih.

Po naši oceni bo število registriranih delovno aktivnih v 2020 preseglo 900 tisoč, anketno število zaposlenih (vključuje pomagajoče delovne člane, študente in druge oblike dela, kjer prispevki za socialno varnost običajno niso obračunani) pa bo preseglo 1,05 milijona ljudi. Ob tem se bo rast priseljevanja nekoliko umirila (konec 2019 naj bi število prebivalcev preseglo 2,1 milijona), vendar je potrebna za zapolnitev kadrovskih potreb v gradbeništvu, industriji ter tudi osnovni socialni oskrbi.

Spremenila se bo tudi struktura zaposlovanja, saj bo manj delovnih mest v industriji (segment materialov in deloma avtomobilska veriga), medtem ko bo zaposlovanje v gradbeništvu in storitvenih dejavnostih še raslo. Industrijska proizvodnja se po naši oceni v 2020 ne bo krepila, predvsem zaradi padca novih naročil, ki je bilo najizrazitejše v dejavnosti kovin, nekovin ter delu avtomobilske verige. Segment visokotehnološkega izvoza, ki sedaj predstavlja okoli 12 % celotne industrijske proizvodnje, se bo še naprej

močno krepil ter obsegal predvsem generično farmacevtsko industrijo in elektroindustrijo.

Investicije z več poudarka na zgradbah, manj na strojih

Po naši oceni naj bi rast investicij v osnovna sredstva ostala nadpovprečna (5,5 % realno), vendar naj bi bil fokus investicij drugačen. Manj bo investicij v transportno opremo (težki tovornjaki, vlačilci) ter druge stroje (avtomatizacija), kar je povezano z upočasnjevanjem industrijske proizvodnje ter signali ključnih kupcev iz tujine, da se del dolgoročnih poslov ne obnovi ali obnovi za krajšo ročnost. Ciklične dejavnosti v industriji, kot sta avtomobilska industrija in strojogradnja, bodo beležile celo padec investicij, kar je povezano tudi s previdnostjo ključnih kupcev, ki se soočajo tako z večjim padcem prodanih vozil na Kitajskem kot manjšim v Evropi ter prehodom na nove tehnološke platforme, ki so povezane z električnimi vozili in hibridi. Neciklične dejavnosti bodo svojo investicijsko aktivnost ohranile, saj se bodo na eni strani soočile z višjim stroškom dela pri delovnih mestih z nižjo dodano vrednostjo ter na drugi s povpraševanjem po izdelkih, ki je relativno odporno na slabšanje razpoložnja potrošnikov pri nabavi.

Stanovanjska gradnja se bo pri zmerni rasti nepremičnin še naprej krepila, saj je povpraševanje še vedno precej večje od ponudbe, aktualne cene pa omogočajo profitabilno izvedbo projektov za vse vključene izvajalce. Pri nestanovanjski gradnji se bodo vlaganja v storitveni dejavnosti (logistika, telekomunikacije) ohranila, medtem ko bo pri industrijskih objektih obseg del verjetno nižji kot v 2019. Gradnja inženjerskih objektov (ceste, mostovi,

predori, krožišča) bo še naprej naraščala, predvsem zaradi večjega črpanja sredstev ob zaključku evropske perspektive (podobno kot v 2013). Kot celota bo vrednost gradbenih del po naši oceni v 2020 narasla za okoli 9 %, kar bo nekoliko manj kot v 2019 (11 %).

Tveganja za slovensko gospodarstvo

Tveganja pri naši napovedi so povezana predvsem s trendi v svetovni prodaji vozil na ključnih svetovnih trgih (Kitajska, ZDA, Evropa), upočasnjevanjem rasti v ZDA (EU-28 je okrepila rast izvoza blaga v prvih osmih mesecih 2019 kar za 10 % medletno), političnim napredkom pri brexitu (ta negotovost dodatno ustvarja previdnost pri investicijah v EU-28), kot tudi drugimi geopolitičnimi dogodki, ki so pomembni za slovensko industrijo in potrošnike in imajo lahko posredno vpliv na višje cene energentov (predvsem nafte in plina) ali drugih ključnih surovin v predelovalni dejavnosti, kjer ima Slovenija skoraj 100 % uvozno odvisnost. [gg](#)

Rast plač, višanje socialnih izdatkov in rast zaposlovanja bodo prispevali k rasti domače potrošnje.

Napoved Consensus Economics in Analitike GZS za Slovenijo

BDP	2019	2020
Consensus Economics	2,8 %	2,6%
Analitika GZS	2,9 %	2,7%

Vir: Consensus Economics in Analitika GZS, december 2019

Analitika
GZS

PROIZVODNI PROGRAM

PREHRANA ŽIVALI

Rešitve za posamezne težave, ki nastajajo pri sodobni reji živali.

IZDELKI IZ BIOMASE

Izdelki iz biomase za uporabo v specifičnih vejah industrije.

ENOLOGIJA

Ekstrakti tanina za žlahtenje vin in žganih pijač

TEKSTIL IN USNJE

Za ustvarjanje edinstvenih lastnosti usnja in tekstila.

Tanin Sevnica d.d. Hermanova cesta 1, 8290 Sevnica, Slovenija, www.tanin.si

Vesel božič in uspešno 2020!

Nižja blagovna menjava pod vplivom mednarodnega ohlajanja

Višja rast uvoza pred izvozom blaga se odraža v zmanjšanju zunanjetrgovinskega presežka pri blagu

Pripravila: Analitika GZS

Rast mednarodne menjave blaga med Slovenijo in tujino se bo v 2020 umirila. Po naši oceni lahko pričakujemo 3 % rast izvoza in 3,6 % rast uvoza. Nižja rast je povezana z umirjanjem izvoznih naročil, povečano negotovostjo v mednarodnem okolju in poslabšanjem pričakovanj podjetij. V prvih devetih mesecih 2019 se je rast izvoza blaga okrepila na 9,6 % (do avgusta še 8,9 %), uvoza pa za 11,8 % (do avgusta še 11,3 %). K

rasti blagovne menjave so najbolj prispevali farmacevtski izdelki, ki sicer pretežno ne predstavljajo izdelkov, ki so narejeni v Sloveniji, sledijo nafta in električna energija. Višja rast uvoza od izvoza blaga se odraža v zmanjšanju zunanjetrgovinskega presežka. Presežek v trgovini s storitvami je bil večji kot leto prej, ker se je izvoz - zlasti gradbenih storitev - povečal hitreje kot uvoz.

Podjetja ostajajo zmerno optimistična

Kljub ohlajanju, ki ga opažajo, podjetja izvajajo številne ukrepe za izboljšanje poslovanja.

Darja Kocbek

Preoblikovanje družbe že daje pozitivne rezultate, pravijo v Gorenju.

»Vsekakor opažamo ohlajenje gospodarstva. Slednje še posebej drži za podjetja, ki so izvozno naravnana na naše tradicionalne trge, Nemčijo in Italijo. Vse od leta 2017 naprej upada tudi število izdanih gradbenih dovoljenj, kar dolgoročno za gradbeništvo ne pomeni nič dobrega. Kljub temu pa ostajamo zmerno optimistični za naslednje leto in upamo, da bo ta nihanja in ohlajenje uravnotežila tudi država z infrastrukturnimi projekti,« pravi Kristian Ravnič, član uprave družbe Pomgrad.

Močan lasten razvoj prinaša uspeh

»Področje farmacije je v primerjavi z drugimi panogami morda nekoliko specifično. Dejstvo je, da je farmacevtska dejavnost, tudi generična, izjemno konkurenčna. Deluje v okolju, ki se spreminja tako v geografskem smislu kot na indikacijskih področjih zdravljenja, pa tudi na področju novih tehnologij. Kot kažejo napovedi, bo poraba generičnih zdravil vse večja, tako na razvitih kot manj razvitih trgih,« so nam povedali v službi za odnose z javnostmi v Krki. Razlogi za to so po njihovih besedah med drugim rast števila prebivalcev, staranje pa tudi višji standard in večja dostopnost zdravil. Pričakovana srednjeročna rast generičnih trgov do leta 2022 je 4,8-odstotna. »V Krki se zavedamo, da bomo uspešni le z močnim lastnim razvojem, s katerim zagotavljamo nove izdelke, fleksibilno proizvodnjo in učinkovito marketinško-prodajno mrežo,« so še pristavili.

V 2020 pričakujejo preobrat

»V zadnjem letu smo in še bomo izvajali številne ukrepe za izboljšanje poslovanja, hkrati tudi preoblikujemo družbo, kar že daje pozitivne rezultate, zato v letu 2020 pričakujemo preobrat v poslovanju, ustvariti moramo dobiček,« je povedal glavni direktor Gorenja Lan Lin. V 2020 načrtujejo obsežna vlaganja v razvoj novih izdelkov, kot tudi v posodobitve v proizvodnji. »Še naprej si bomo prizadevali za izboljšanje učinkovitosti, kar je glavni pogoj tako za uspešnost in dobičkonosnost podjetja kot za nadaljnje naložbe, med njimi je tudi nova tovarna TV aparatov v Velenju,« še pristavlja Lan Lin. [gg](#)

Manj prenočitev Italijanov in več Nemcev

V 2020 lahko pričakujemo krepitev turističnih prihodov, a večji izziv ostaja povečanje potrošnje tujih turistov v Sloveniji. V prvih desetih mesecih 2019 se je najbolj povečalo število prenočitev nemških gostov (za 13,2 odstotka) in gostov iz Češke (za

20,1 odstotka), medtem ko je bilo manj gostov iz Izraela (-14,8 odstotka), Nizozemske (-4,1 odstotka), Italije (-2,2 odstotka) in Združenega kraljestva (-4,4 odstotka).

V hotelih je letos prenočilo za 0,8 % manj turistov.

Pripravila: Analitika GZS

Najboljša storitev za primerno ceno

Ponudniki turističnih storitev bi morali stremeti k privabljanju bolj zahtevnih gostov, obenem pa jih poskušati zadržati dlje časa ter tudi izven sezone.

Darja Kocbek

»Potrošnja tujih turistov v Sloveniji se bo dvignila, ko bomo vsi ponudniki začeli slediti strategiji butičnosti. Takrat bodo k nam začeli prihajati bolj zahtevni in bolj premožni gostje, ki posledično tudi več trošijo. Da se to udejanji, pa moramo v prvi vrsti zagotoviti storitve, ki upravičujejo višje cene,« pravi predsednik upravnega odbora Postojnske jame Marjan Batagelj. Vila Planinka je po njegovih besedah vzorčen primer hotela, kjer so s celotno ponudbo od nastanitve do kulinarike in doživetja, potrošnjo turistov dvignili

nad slovensko povprečje. »V ta koncept verjamemo, zato ga bomo nadgrajevali tako v Vili Planinka kot tudi na drugih destinacijah, s katerimi upravljamo. V Postojnski jami že vse od prevzema – pred devetimi leti – sledimo svoji filozofiji poslovanja. Ta je, da za primerno ceno ponujamo najboljšo storitev – od prodaje kavice pa vse do ponudbe hotelske nastanitve,« še pravi Batagelj.

Cilj zadržati turiste dlje časa

Povečanje potrošnje turistov je eden od strateških ciljev Turizma Ljubljana, kjer pravijo, da ga dosega s sledenjem ostalim ciljem: desezonalizacijo in posledično večanjem števila nočitev zunaj toplejših mesecev, decentralizacijo in podaljšanjem dobe bivanja. V Ljubljani ponujajo tako imenovani mestni turizem, sestavljen iz prostočasnega in poslovnega turizma, za katerega je značilno, da se odvija celo leto in posledično nima sezone. »Z ustvarjanjem in promocijo vsebin in ponudbe v Ljubljani in osrednjeslovenski regiji si prizadevamo goste zadržati na destinaciji dlje časa, kar pa ne pomeni, da so ves čas v mestnem jedru,« so nam pojasnili v Turizmu Ljubljana. Goste nagovarjajo, da v Ljubljani sicer prenočijo, dneve pa naj preživijo zunaj mesta – hodijo na izlete v regijo, s čimer sprostijo mestno jedro in ga pustijo prijetnejšega za bivanje meščanov, obenem pa ustvarjajo prihodek tudi drugim občinam. gg

Foto: Barbara Reya

»Za primerno ceno ponujamo najboljšo storitev – od prodaje kavice pa vse do ponudbe hotelske nastanitve,« svojo filozofijo poslovanja pojasnjuje Marjan Batagelj.

Foto: Depositphotos

Predelovalne dejavnosti največ zaposlovale, vse pa tuje delavce

Število delovno aktivnih prebivalcev je bilo v prvih osmih mesecih 2019 višje za 3 %.

Priprava: Analitika GZS

Rast števila novih zaposlenih se bo v 2019 umirila na 2,7 %, tako zaradi demografskih trendov, umiranja gospodarske rasti kot pomanjkanja ustreznih delavcev. Število zaposlenih se je po močnejši rasti v 2. četrtletju v poletnih mesecih umirilo. Predvsem se je v prvem četrtletju letos ter julija in avgusta zmanjšalo število zaposlenih državljanov Slovenije, za skoraj enako število pa se je povečalo število tujih

državljanov. Število delovno aktivnih prebivalcev je bilo v prvih 8 mesecih 2019 višje za 3 % (slabih 25.300). Med njimi je bilo slabih 8 tisoč več državljanov RS in dobrih 17 tisoč več tujih državljanov. V prvih 10 mesecih 2019 je bilo veljavnih 35 tisoč delovnih dovoljenj za tujce (35 % več kot lani ta čas) – največ v gradbeništvu (35 %), predelovalnih dejavnostih (29 %) ter prometu in skladiščenju (19 %).

Delavce morajo vzgojiti ali iskati v tujini

Za nekatera delovna mesta bodo delodajalci še naprej iskali kader v tujini, več bo moralo biti tudi povezovanja z izobraževalnimi ustanovami.

Darja Kocbek

Trend zaposlovanja tujcev bo v 2020 zagotovo upadel oziroma bo manj intenziven, sploh če se bo nadaljevalo ohlajanje gospodarstva, pravi Danijel Okilj, vodja mednarodne mobilnosti v družbi Adecco. Upada pa po njegovih besedah ne gre pričakovati pri poklicih, ki so še vedno deficitarni. To so predvsem kuhar, natakar, varilec, orodjar, zidar, voznik tovornega vozila. Za ta delovna mesta bodo delodajalci v tujini še vedno iskali kvalificiran in predvsem izkušen kader. »Že sedaj se nekatere bolnišnice in zdravstveni domovi odločajo za iskanje kadra v tujini (predvsem zdravnikov specialistov) in verjamemo, da se bo ta trend samo še okrepil,« je še dodal Okilj.

Za deficitarna delovna mesta bodo delodajalci v tujini še vedno iskali kvalificiran in predvsem izkušen kader.

Za hitrejšo izdajo delovnih dovoljenj

Direktor direktorije človeških virov v družbi Revoz Anton Zvonko Kink je na posvetu v organizaciji Urada za makroekonomske analize in razvoj (Umar) v Ljubljani dejal, da so morali poiskati delavce v tujini, čeprav so si jih najprej prizadevali najti doma. Enako je povedala vodja kadrovske službe v družbi Knauf Insulation Saša Cvetko. Zaradi preprek, ki so zlasti neznanje jezika, stanovanjska problematika in predsodki v lokalnem okolju, so se v podjetju morali precej prilagoditi, da so tuje delavce lahko uspešno vključili, je še pojasnila. Kink je razložil, da so v Revozu večino težav rešili s potrpežljivostjo in sodelovanjem. Oba si želita pospešitev postopkov za izdajo delovnih dovoljenj.

»Kakovosten kader moraš sam vzgojiti«

»Ker trenutno vsi po vrsti ugotavljamo, da če želiš imeti kakovosten kader, ga moraš sam vzgojiti, smo se povezali z ustreznimi izobraževalnimi ustanovami in obenem ustanovili tudi lastno Akademijo Pomgrad,« pravi Kristian Ravnič, član uprave podjetja Pomgrad. Z njo so želeli še bolj sistematično in strokovno delati na področju izobraževanja in pridobivanja dodatnih kompetenc zaposlenih na vseh ravneh, tako pri usposabljanju v neposredni proizvodnji, kakor tudi na drugih delovnih mestih. »Mladim nudimo možnost štipendiranja in opravljanja obveznih praks in študentskega dela. Možnost opravljanja delovnih praks nudimo tudi študentom v okviru projekta Erasmus,« je pristavil. gg

Gradbeništvo z nižjo aktivnostjo predvsem pri poslovni gradnji

Dodana vrednost v gradbeništvu je v prvem polletju 2019 porasla za dobrih 11 %, vrednost opravljenih gradbenih del pa je v prvih devetih mesecih porasla za 6,2 %. Dinamika opravljenih gradbenih del se je v tretjem četrtletju močneje znižala. Septembra je gradbeništvo beležilo celo medletni upad vrednosti gradbenih del (-8,1 %). Višja rast je v prvih devetih mesecih zaznana pri gradnji stavb (13,4 %), pri

poslovni gradnji se je približala lanskemu nivoju (+0,8 %). Gradbeništvo je v prvih osmih mesecih 2019 zaposlovalo za desetino več ljudi oz. slabih 6 tisoč več kot lani ta čas. Oktobra pa je bilo v gradbeništvu veljavnih za 34,5 % več delovnih dovoljenj za tujce. Vrednost sklenjenih novih pogodb v prvih devetih mesecih 2019 je bila višja za 6,6 %, od tega pri stavbah za 18,1 %. Pri gradnji inženjerskih objektov je bila nižja za 4,6 %.

Stanovanjska gradnja pred fazo večje rasti.

Pripravila: Analitika GZS

Investicije na infrastrukturi nihajo iz ene skrajnosti v drugo

Oviro za gradnjo predstavlja tudi nov Gradbeni zakon, ki je v primerjavi s prejšnjim rigidnejši, bolj zapleten in dolgotrajen.

Darja Kocbek

»Glavni projekti za našo družbo v letu 2020 bodo gradnja trgovine Ikea, stanovanj za državni stanovanjski sklad na Brdu v Ljubljani, nadaljevanje hotelsko stanovanjskega kompleksa Šumi, garažne hiše Koper in nadaljevanje del na železnici. Prav tako se bomo prijavi na projekte tretje razvojne osi in drugega tira,« nam je pojasnil Martin Gosenca, predsednik uprave družbe CGP.

Ovira za gradnjo na področju visokih gradenj je po njegovih besedah nov Gradbeni zakon, ki je v primerjavi s prejšnjim rigidnejši, bolj zapleten in bolj dolgotrajen za naročnika. Na področju nizkih gradenj pa je problem pomanjkanje zlatega pravila in drsnega investicijskega plana, saj investicije na infrastrukturi med leti izredno nihajo iz ene skrajnosti, ko primanjkuje delavcev za izvedbo, do druge skrajnosti, ko je projektov premalo, kar naj bi se zgodilo prihodnje leto, nam je še pojasnil Gosenca.

Zaskrbljeni zaradi zamud

Kristian Ravnič, član uprave podjetja Pomgrad, razlaga, da v leto 2020 vstopajo dobro zasedeni, saj so bili komercialno uspešni. »Skrbi pa nas pozen pričetek izvajanja že pridobljenih in podpisanih projektov. Čeprav do zamud pri izvajanju prihaja izključno na strani naročnikov, ti pričakujejo, da bomo te izgube nadoknadili s hitrejšim izvajanjem, kar pa je seveda povezano s stroški,« opozarja.

Cilj priti med pet največjih podjetij

V Stillesu so si med večjimi načrti za prihodnje leto zastavili cilj povečati obseg poslovnih prihodkov s posli v Nemčiji, Avstriji in drugih državah EU, pa tudi v Švici in Gruziji. »Naše glavno vodilo za prihodnjih pet

let je uvrstitev med pet največjih podjetij na področju hotelskega notranjega opremljanja v srednjeevropski regiji,« pravi predsednik uprave Rok Barbič. Stilles investitorju po njegovih besedah nudi celovit proces podpore, kjer lahko po dogovoru pripravi konceptno zasnovo dizajna z vizualizacijami, generalne rešitve v smislu razporeditve posameznega prostora, pripravi popise (t. i. BOQ), oceno stroškov in izvedbo »value inženiring« s ciljem optimizacije stroškov ter grob terminski načrt. **gs**

Na področju nizkih gradenj je problem pomanjkanje zlatega pravila in drsnega investicijskega plana.

V 2020 pol manjša rast industrijske proizvodnje kot v 2019

Do septembra 2019 nad 6 % rast proizvodnje netrajnih proizvodov za široko porabo in proizvodov za investicije.

Pripravila: Analitika GZS

Po zadnjih ocenah Consensus Economics naj bi se industrijska proizvodnja v Sloveniji okrepila tudi v letu 2020 (2,6 %), a manj kot v 2019 (4 %). Slovenska industrijska proizvodnja je bila v prvih devetih mesecih višja za 3,2 %. Po jesenski oceni Analitike GZS rasti v 2020 ne bo. Po vrsti tehnološke zahtevnosti se relativno predvsem krepi proizvodnja visoko tehnološko zahtevnih proizvodov (+9,9 %), kamor

spada proizvodnja farmacevtskih ter računalniških in elektronskih izdelkov. Nekoliko nižjo rast beležita srednje in nizko tehnološka proizvodnja (+3,8 % in 2,8 %). Najnižjo rast beležijo srednje visoko tehnološko zahtevne dejavnosti (+0,9 %). Izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti podjetij je bila v oktobru 2019 83,3-odstotna, nekoliko manj kot v juliju 2019, a nad dolgoletnim povprečjem.

Avtomobilaska industrija se bo intenzivno prestrukturirala

V avtomobilski in jeklarski industriji čutijo ohlajanje, v farmacevtski pa vse večjo rast povpraševanja.

Nina Šprohar

Prihodnost je elektrifikacija

V LTH Castings opažajo, da se v zadnjem obdobju trg umirja, kar čutijo v zmanjšanju naročil, hkrati pa se avtomobilaska industrija intenzivno prestrukturira. Upad naročil na določenih segmentih je večji, ponekod manjši, nekeje pa imajo celo povečana naročila. »V letošnjem letu imamo rekorden obseg pridobljenih novih projektov z velikim poudarkom na novih konceptih pogonov. V prihodnjem letu pričakujemo manjši in prehodni upad v poslovanju, kasneje pa spet rast,« napovedujejo. V letošnjem letu so pridobili pomembna nova naročila na področju elektrifikacije vozil, področju, v katerem bodo tudi v prihodnje intenzivno vlagali v razvoj in pridobivanje poslov, saj je to po njihovem prihodnost avtomobilske industrije. Zaloge načrtujejo glede na dogovorjene posle in jih prilagajajo dinamično proizvodnje. Rast stroškov, ki vključujejo tudi minimalno plačo, pa kontrolirajo s stalnim spremljanjem dogajanja na trgu in prilagajanjem poslovanja ter s skrbnim načrtovanjem stroškov, še dodajo.

»Če se bodo razmere v letu dni izboljšale, drastični ukrepi ne bodo potrebni«

V družbi SIJ Acroni so na ohlajanje v jeklarski industriji dobro pripravljeni. »Če se bodo razmere v letu dni izboljšale, drastični ukrepi ne bodo potrebni. Če bo prišlo do dalj časa trajajočih in še bolj neugodnih razmer, pa bomo to reševali z zniževanjem stroškov,« napovedujejo. Tehnologija in zelo raznolik obseg programov jim omogočajo sprejemanje tudi različnih manjših naročil, s čimer bodo premostili to obdobje. Poleg tega so kapitalsko stabilni in imajo vse pogoje,

da krizo prebrodijo brez hujših posledic. Sledili bodo internemu načrtu strateškega razvoja, ki, kot pravijo, do leta 2021 ne predvideva večjih strukturnih sprememb. »Naši največji izzivi so zelo podobni izzivom drugih družb v panogi, ki največjo skrb posvečajo dvigu učinkovitosti in produktivnosti,« zaključijo v SIJ Acroni.

Poraba generičnih zdravil bo vse večja

V farmacevtski industriji povpraševanje, v nasprotju z avtomobilsko in jeklarsko, raste. »Kot kažejo napovedi, bo poraba generičnih zdravil vse večja, tako na razvitih kot na manj razvitih trgih,« pravijo v Krki. Razlogi za povečano povpraševanje so po njihovem med drugim rast števila prebivalcev in staranje, pa tudi višji standard ter lažja dostopnost do zdravil. »Pričakovana srednjeročna rast generičnih trgov do leta 2022 je 4,8 odstotka. Večajo se predvsem potrebe po zdravilih, povezanih z boleznimi sodobnega življenja – z boleznimi srca in žilja, osrednjega živčevja, onkološkimi obolenji in sladkorno boleznijo, vse bolj pa se kaže tudi potreba po protibolečinskih zdravilih,« pojasnjujejo. V letu 2020 tako glede na naročila načrtujejo še večjo prodajo, in sicer v višini 1 milijarde 520 milijonov evrov. **gg**

V Krki v 2020 načrtujejo 1 milijardo 520 milijonov evrov prodaje.

Za investicije v proizvode intelektualne lastnine v zadnjem letu 1,4 mrd EUR

Intelektualna lastnina je ključen element razvoja in konkurenčne prednosti in pokazatelj, koliko podjetja namenijo za razvoj boljših proizvodov z višjimi maržami. Delež investicij v proizvode intelektualne lastnine je v 2018 znašal 15 %. V zadnjih 10 letih so se investicije v opremo in stroje realno zmanjšale v povprečju na leto za 0,9 %. Investicije v proizvode intelektualne lastnine so se realno povečale v

povprečju letno za 1,2 %. V zadnjih 3 letih se investicije v proizvode v intelektualno lastnino krepijo nekoliko počasneje (8,7 % v 2017, 6,4 % v 2018 in 5 % v 2019). Za investicije v raziskave in razvoj v državi namenjamo okoli 700 mio EUR, investicije v računalniško opremo in podatkovne baze pa so se v zadnjih desetih letih povečale za 60 % na 560 mio EUR (2018).

Za investicije v proizvode intelektualne lastnine v zadnjih 10 letih za tretjino več, realno za 13 %.

Priprava: Analitika GZS

Nujno je razvijati nove izdelke, ki temeljijo na lastnih rešitvah

Razvojne aktivnosti morajo biti nenehno usmerjene v generiranje inovacij, saj le tako lahko podjetja vzpostavijo bistveno prednost pred konkurenco.

Darja Kocbek

»Dolgoročna rast je odvisna predvsem od stalnega povečevanja ponudbe, zato je nujno, da vsako leto razvijemo več novih izdelkov, ki temeljijo na lastnih razvojno-raziskovalnih rešitvah. Prav zato v razvoj in raziskave vlagamo približno 10 odstotkov vrednosti letne prodaje. Trenutno je v teku 170 razvojnih projektov,« so nam pojasnili v službi za odnose z javnostjo v Krki. V razvojni strategiji so opredelili, da bodo tudi v prihodnje razvijali inovativna generična zdravila in vstopali na nova terapevtska področja. Vertikalno integrirani poslovni model jim omogoča boljše prilagajanje in višjo stopnjo inovativnosti. Tako lahko razvijajo zdravila v farmacevtskih oblikah in jakostih, ki še niso na voljo, in upoštevajo razlike med trgi, hkrati pa bolnikom omogočajo primernejše zdravljenje. Ko so lani izšla nova evropska priporočila, ki so kot prvo izbiro zdravljenja hipertenzije uvedla kombinirane tablete, je Krka imela na trgu že 80 različnih kombiniranih zdravil, so še dodali.

Inovativna tehnologija je prednost pred konkurenco

Družbi Hidria je inovativna tehnologija Hidria Bond, s katero izdelujejo rotorje in satorje za pogonske elektromotorje, ki jih bosta v svoja električna in hibridna vozila vgrajevala BMW in Daimler-Mercedes, omogočila sklenitev poslov za zagotavljanje uspešne rasti, navajajo v podjetju. Prepričani so, da s tem vzpostavljajo bistveno prednost pred konkurenco. BMW in Daimler-Mercedes nameravata začeti nove satorje in rotorje pogonskih elektromotorjev, proizvedene po metodi Hidria Bond, v svoja nova hibridna

in električna vozila vgrajevati v letu 2021. Dogovori pa sežejo do vključno leta 2030.

Usmerjeni v generiranje inovacij

»Nenehno izvajamo razvojne aktivnosti, usmerjene v generiranje inovacij. Lansko leto smo za strateško pomemben projekt razvili površinsko obdelavo lesa z učinkom patinirane medenine, za katero smo prejeli priznanje Gospodarske zbornice Slovenije za inovacijo. Ta obdelava se lahko aplicira na različne materiale,« pravi Rok Barbič, predsednik uprave podjetja Stilles. **gg**

Inovativna tehnologija Hidria Bond je Hidrii omogočila sklenitev poslov za zagotavljanje uspešne rasti.

Foto: Depositphotos

Povezljivost Slovenije pod evropskim povprečjem

Slovenija je po indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (DESI 2019) uvrščena na 16. mesto med državami EU-28, kar je mesto boljše kot v 2018. Višje od povprečja EU je na področju povezljivosti in digitalnih javnih storitev. Napredek je dosegla pri uporabi internetnih storitev in integraciji digitalnih tehnologij. Na isti ravni je ostala na področju človeškega kapitala, kjer je izgubila eno mesto. Povečuje se prodaja prek

spleta, kjer je že 56 % oseb, starih med 16-74 let, opravilo več kot 1 nakup v 2019 (51 % v 2018). V 2018 je s spletno prodajo ustvarilo prihodek 21 % podjetij z vsaj 10 zaposlenimi, medtem ko je imelo spletno stran kar 83 % podjetij. Podjetja v dejavnosti trgovina na drobno, razen z motornimi vozili, so s spletno prodajo ustvarila za okoli 222 mio EUR prihodka, od tega 84 % s spletno prodajo fizičnim osebam.

**Tehnološke
posodobitve
povečujejo spletno
prodajo.**

Priprava: Analitika GZS

V spletnih trgovinah več B2C kot B2B prodaje

Nove spletne trgovine odpirajo tudi podjetja, ki tako nadgrajujejo svojo ponudbo v fizičnih poslovalnicah, a le redka za spletno B2B prodajo.

Nina Šprohar

Mimovrste cilja tudi na poslovne uporabnike

Prodaja v spletni trgovini Mimovrste iz leta v leto konstantno raste za več kot 20 odstotkov, njihova spletna trgovina pa je namenjena tudi poslovnim uporabnikom in javnim ustanovam. »Ti lahko izbirajo med široko in ugodno ponudbo na spletni strani, v primeru večjih količin, razpisov in drugih posebnih ponudb pa jim z veseljem pripravimo ponudbo po meri,« pravijo v podjetju.

»Analitika je lahko odlično vodilo pri poslovanju«

Tudi v podjetju Ceneje zaznavajo okrog 30-odstotno rast na letni ravni. »V obdobju od leta 2015 do 2019 je ta rast znašala kar 173 odstotkov, v letošnjem prvem polletju pa je že dosegla skoraj 40-odstotno rast,« poudarijo. Menijo, da je analitika lahko odlično vodilo pri poslovanju vsakega podjetja, če je le pravilno predstavljena. »Trenutno je na voljo kar nekaj uporabnih CRM orodij, ki omogočajo dober pregled nad podatki, med drugim tudi Brand Performance Insight, ključno orodje prodaje in marketinga, ki smo ga razvili v podjetju,« pojasnijo. Pri razvoju so upoštevali vse pomembne elemente: povpraševanje, cene, učinkovitost in nakupno vedenje. Kako pa je v segmentu B2B prodaje po spletu? »Obstaja nekaj platform, ki so namenjene B2B, vendar je sodelovanje na njih skoraj vedno vezano na obvezujoče pogodbe o poslovanju. Tak primer so recimo podjetja, ki uvažajo računalniško opremo in postavljajo dodatne specifične pogoje za udeležbo v nakupnem procesu,« še razložijo.

Prednost spletne trgovine je pestra izbira

Spletna prodaja Alpine na letni ravni predstavlja slabih 10 odstotkov maloprodaje, a se »glede na podatke o prodaji na mesečni ravni spletna trgovina uvršča med prvih najboljših 5 trgovin izmed skupno 48.« Iz leta v leto opažajo večje povpraševanje po nakupu prek spleta in hkrati konstanto rast spletne prodaje. Na spletu so zaznali boljše možnosti za prodajo in trženje izdelkov po meri in željah strank. Nakup obutve postaja vse bolj premišljen, kar se odraža tudi na spletu. »Beležimo namreč zelo dolgo obdobje odločanja za nakup, pri čemer uporabnik išče informacije v spletni trgovini, na družbenih omrežjih, preverja popuste, akcije ipd. Poleg tega opažamo, da se pri nakupu obutve preko spleta ta dopolnjuje z obiskom prodajalne. Stranke namreč v prodajalni obutev pomerijo, potem pa želeno velikost in barvo naročijo preko spleta,« še dodajo.

Prodaja se spreminja glede na sezono

V Medexu opažajo, da se prodaja prek spleta spreminja glede na sezono. »Za prehranska dopolnila, ki krepijo imunski sistem, je glavna sezona od oktobra do februarja, septembra in zgodaj spomladi so v ospredju prehranska dopolnila za lepoto, skozi celo leto pa prehrana in prehranska dopolnila, ki pomagajo pri različnih športnih aktivnostih,« pravijo. Prodaja v spletni trgovini, ki so jo ustanovili pred slabimi tremi leti, konstantno raste. V 2018 (obdobje februar-oktober) je prodaja prek spleta glede na isto obdobje v 2017 zrasla za 73 odstotkov, letos pa v primerjavi z istim obdobjem v 2018 še za 15 odstotkov. [gg](#)

»Obstaja nekaj platform, ki so namenjene B2B, vendar je sodelovanje na njih skoraj vedno vezano na obvezujoče pogodbe o poslovanju,« pojasnjujejo v podjetju Ceneje.

Trošenje gospodinjstev glavni dejavnik rasti BDP v 2020

Po raziskavi IFO se svetovna gospodarska klima še naprej ohlaja. Na svetovni ravni pričakujejo opazno manjšo rast trgovine z blagom, šibkejšo zasebno potrošnjo in znižanje obsega naložb. Oktobrski indeks nabavnih menedžerjev (Markit) v območju evra se je nekoliko zvišal (s 50,1 v septembru na 50,2), pri čemer je bilo izboljšanje beležiti tako pri storitvah (51,8) kot v proizvodnji (46,2). Za 2020 konsenz

neodvisnih inštitucij ocenjuje, da bo slovenska rast BDP 2,7 %, nekoliko manj od predhodnih napovedi. Ključen razlog so negotova pričakovanja o prihodnjem gibanju izvoza, ki naj bi predelovalno dejavnost spodbudila k selektivnemu investiranju v stroje in opremo in rast stanovanjskih investicij (realno 6 % v naslednjih 2 letih). Rast investicij v stroje in opremo naj bi bila precej nižja (2,1 % letno).

Aktualna napoved gospodarske rasti v 2020 za Slovenijo kaže rast, še enkrat višjo od povprečja EU.

Pripravila: Analitika GZS

Številne investicije v trgovine

Trgovci sledijo trendom tako pri izdelkih, ki jih ponujajo, kot tudi v primeru ustvarjanja moderne nakupovalne izkušnje.

Darja Kocbek

V družbi SPAR Slovenija pojasnjujejo, da ves čas sledijo novim trendom in v svojih trgovinah kupcem ponujajo moderno nakupovalno izkušnjo. V skladu s tem bodo v prihodnjem letu še razširili ponudbo bio izdelkov in izdelkov, ki potrošnikom olajšajo hiter življenjski tempo (to so na primer izdelki SPAR To Go), nadaljevali pa bodo tudi z vpeljavo hitrih blagajn. Dodatno za 2020 načrtujejo številne investicije v trgovine, med drugim zaključek gradnje Interspara v nakupovalnem središču Aleja v ljubljanski Šiški.

»Velik poudarek dajemo trajnostnemu ravnanju in energetske učinkovitosti rabi energije, zato bomo v naših trgovinah nadaljevali z uvedbo hladilnikov in zamrzovalnikov zaprtega tipa, vpeljavo razsvetljave z LED tehnologijo in implementacijo sistemov, ki za svoje delovanje ne uporabljajo klasičnih energentov,« so nam še pojasnili v SPAR Slovenija.

Nadaljujejo s širitvijo

»Leto 2019 lahko povzamemo kot nadpovprečno uspešno. S poslovnimi rezultati smo zadovoljni in veseli nas, da nam je od našega vstopa na slovenski trg leta 2005 uspelo z diskontnim poslovnim modelom prepričati vedno večje število slovenskih kupcev. Leto so zaznamovale širitve obstoječih trgovin, s čimer smo kupcem omogočili še preglednejše in prijetnejše nakupovanje. Odprli smo dve novi trgovini - tako nas kupci lahko najdejo že na 86 lokacijah po Sloveniji, z otvoritvami pa bomo nadaljevali tudi v letu 2020,« so nam pojasnili v Hoferju. Kot novost izpostavljajo možnost spletnih nakupov prek nove HOFER dostave. V spletni trgovini lahko kupci sedaj kupijo izbran nabor predvsem tehničnih izdelkov, izdelkov za dom, belo tehniko ipd.

V Hoferju obljublajo, da bodo v svojo ponudbo izdelkov vključevali več svežih in lokalnih izdelkov ter upoštevali tudi specifične želje različnih prehrabnih skupin. Pri tem bodo še naprej posebno pozornost namenjali zmanjšanju porabe plastike in skrbi za okolje.

»Mercator bo načrt za leto 2020 po finančnem koledarju objavil sredi decembra, zato o načrtovanih naložbah prej ne moremo govoriti,« pa so nam pojasnili v Mercatorju. [gg](#)

SPAR Slovenija v 2020 načrtuje zaključek gradnje Interspara v ljubljanski Šiški, odprtje novih poslovalnic napoveduje tudi Hofer.

